



DYREKTOR GENERALNY
SŁUŻBY WIĘZIENNEJ

BKS.050.12.2023.AZ

Warszawa, dn. 15 maja 2023 r.

Dot. WZF.566.1.2023.WK

**Pan
Stanisław Trociuk
Zastępca
Rzecznika Praw Obywatelskich**

Stanisław Trociuk

W odpowiedzi na pismo WZF.566.1.2023.WK z dnia 22 marca 2023 r. dotyczącego fizycznego znęcania się nad funkcjonariuszami Służby Więziennej w Zakładzie Karnym w Kłodzku w latach 2012 - 2018 przez starszych stopniem funkcjonariuszy przesyłam poniższą informację.

1) Fakt niewłaściwego zachowania się funkcjonariuszy wobec innych funkcjonariuszy w Zakładzie Karnym w Kłodzku został ujawniony w dniu 6 lutego 2018 r. w trakcie prowadzonych czynności wyjaśniających w sprawie zbadania zarzutów zawartych w anonimowej skardze dotyczącej funkcjonowania tej jednostki penitencjarnej. Wskazane czynności wyjaśniające były prowadzone przez funkcjonariuszy Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej we Wrocławiu, do których zgłosił się funkcjonariusz Zakładu Karnego w Kłodzku opisując przypadki zastraszania oraz naruszenia regulaminu przez funkcjonariuszy względem innych funkcjonariuszy. W wyniku tej informacji, na polecenie Dyrektora Okręgowego Służby Więziennej we Wrocławiu, sprawa została wyłączona z prowadzonego postępowania celem przeprowadzenia odrębnego wyjaśnienia.

W wyniku przeprowadzonych czynności, w dniu 26 kwietnia 2018 r. Dyrektor Okręgowy Służby Więziennej we Wrocławiu zatwierdził sprawozdanie z postępowania wyjaśniającego, w którym ujęto między innymi poniższe wnioski:

1. w związku z uzasadnionym podejrzeniem popełnienia w latach 2012 - 2018 przestępstw na szkodę funkcjonariuszy, polegających w szczególności na fizycznym i psychicznym znęcaniu się, naruszeniu nietykalności cielesnej, pobic, bezprawnym pozbawieniu wolności oraz kierowaniu grózb karalnych, skierować zawiadomienie do właściwej miejscowo prokuratury.
2. wszcząć postępowanie dyscyplinarne wobec funkcjonariuszy odpowiedzialnych za popełnienie wskazanych czynów oraz ich bezpośredniego przełożonego.
3. rozważyć zasadność zawieszenia w czynnościach służbowych odpowiedzialnych funkcjonariuszy.
4. objąć wzmożonym nadzorem sposób pełnienia służby przez podległych funkcjonariuszy, w szczególności pełniących służbę w dziale ochrony oraz bezzwłocznie podejmować działania

niezbędne dla zapewnienia prawidłowej realizacji obowiązków służbowych, a także prawidłowych relacji pomiędzy funkcjonariuszami i pracownikami jednostki.

Jednocześnie kopię sprawozdania z czynności wyjaśniających przesłano do: Naczelnika Wydziału do spraw Służby Więziennej Departamentu Wykonania Orzeczeń i Probacji w Ministerstwie Sprawiedliwości, Pełnomocnika Dyrektora Generalnego Służby Więziennej do spraw ochrony praw człowieka i równego traktowania, Dyrektora Biura Spraw Wewnętrznych Centralnego Zarządu Służby Więziennej, Dyrektora Biura Ochrony i Spraw Obronnych Centralnego Zarządu Służby Więziennej.

Powyższe wnioski zostały zrealizowane przez dyrektora Zakładu Karnego w Kłodzku oraz Dyrektora Okręgowego Służby Więziennej we Wrocławiu w następujący sposób:

1. W dniu 30 kwietnia 2018 r. dyrektor Zakładu Karnego w Kłodzku skierował do Prokuratury Rejonowej w Kłodzku zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstw w latach 2012 - 2018 przez trzech funkcjonariuszy polegających w szczególności na fizycznym i psychicznym znęcaniu się, naruszeniu nietykalności cielesnej, pobiciu oraz bezprawnym pozbawieniu wolności innych funkcjonariuszy SW. Postanowieniem z dnia 30 czerwca 2021 r. wszczęte w sprawie śledztwo zostało umorzone na podstawie art. 17 § 1 pkt 1 kpk. Na powyższe postanowienie w dniu 9 lipca 2021 r. dyrektor Zakładu Karnego w Kłodzku wniósł zażalenie do Sądu Rejonowego w Kłodzku za pośrednictwem Prokuratury Rejonowej w Kłodzku. W dniu 5 listopada 2021 r. Sąd Rejonowy w Kłodzku postanowił zażalenie wniesione przez dyrektora Zakładu Karnego w Kłodzku oraz pełnomocnika jednego z pokrzywdzonych uwzględnić i uchylić zaskarżone postanowienie. Prokurator Prokuratury Rejonowej w Kłodzku po zapoznaniu się z aktami sprawy prowadzonej przeciwko podejrzanym w dniu 29 czerwca 2022 r. ponownie wydał postanowienie o umorzeniu śledztwa w trybie art. 330 § 2 kpk. W dniu 12 lipca 2022 r. dyrektor Zakładu Karnego w Kłodzku wniósł zażalenie na wydane postanowienie, które zgodnie z zawartym w postanowieniu pouczeniem skierował do Prokuratury Okręgowej w Świdnicy za pośrednictwem Prokuratury Rejonowej w Kłodzku. Sprawa jest w toku.

2. W dniu 30 kwietnia 2018 r. dyrektor Zakładu Karnego w Kłodzku wszczął przeciwko pięciu funkcjonariuszom tej jednostki penitencjarnej postępowania dyscyplinarne. Dwóm z ww. funkcjonariuszy postawiono zarzut niedopełnienia obowiązku postępowania zgodnie ze złożonym ślubowaniem, przestrzegania przepisów prawa, a w szczególności wydanych na podstawie ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej, tj. zasad etyki zawodowej funkcjonariuszy Służby Więziennej poprzez fizyczne i psychiczne znęcanie się, naruszenie nietykalności cielesnej, poniżanie i upokarzanie innych funkcjonariuszy; jednemu - zarzut niedopełnienia obowiązku postępowania zgodnie ze złożonym ślubowaniem, przestrzegania przepisów prawa, a w szczególności wydanych na podstawie ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej, tj. zasad etyki zawodowej funkcjonariuszy Służby Więziennej poprzez fizyczne i psychiczne znęcanie się, naruszenie nietykalności cielesnej, pobicie i bezprawne pozbawianie wolności funkcjonariuszy Służby Więziennej. Postępowania te zakończyły się wymierzeniem kary dyscyplinarnej wydalenia ze służby. Od wydanych orzeczeń ukarani wnieśli odwołanie do Dyrektora Okręgowego Służby Więziennej we Wrocławiu, który po dokonaniu analizy i oceny całokształtu dokumentacji zgromadzonej w toku postępowania dyscyplinarnego postanowił utrzymać w mocy orzeczenia dyrektora Zakładu Karnego w Kłodzku. Natomiast pozostałym dwóm z pięciu funkcjonariuszy, przeciwko którym również wszczęto postępowanie dyscyplinarne, postawiono następujące zarzuty:

- nakłanianie funkcjonariusza SW do zaniechania złożenia zawiadomienia do bezpośredniego przełożonego o popełnieniu przestępstwa na szkodę zgłaszającego, w tym kierowanie gróźb karalnych wobec tegoż funkcjonariusza i niezareagowanie w sytuacji mogącej świadczyć o przekroczeniu

uprawnień przez dowódcę zmiany (wydanie środka przymusu bezpośredniego w postaci kajdanek w sytuacji, gdy nie zachodziła ku temu taka konieczność), jak i znęcaniu się nad innym funkcjonariuszem SW. Dyrektor Zakładu Karnego w Kłodzku wymierzył obwinionemu karę dyscyplinarną ostrzeżenia o niepełnej przydatności do służby w Służbie Więziennej. Od wydanego orzeczenia pełnomocnicy obwinionego wnieśli odwołanie, które przestane zostało wraz z aktami sprawy Dyrektorowi Okręgowemu SW we Wrocławiu. Ostatecznie obwiniony został uniewinniony w związku z uchyleniem w całości orzeczenia Dyrektora Zakładu Karnego w Kłodzku o wymierzeniu kary dyscyplinarnej ostrzeżenia o niepełnej przydatności do służby w Służbie Więziennej.

- niedopełnienie obowiązków służbowych poprzez brak właściwej kontroli nad sposobem pełnienia służby przez podległych funkcjonariuszy, co przyczyniło się do rozluźnienia dyscypliny służbowej oraz przekroczenie przyznanych przepisami prawa uprawnień (bezzasadne wydanie środka przymusu w postaci kajdanek). Po dokonaniu analizy i oceny całokształtu okoliczności i materiału dowodowego zgromadzonego w postępowaniu dyscyplinarnym dyrektor Zakładu Karnego w Kłodzku skierował do Dyrektora Generalnego Służby Więziennej wnioski o wymierzenie obwinionemu kary dyscyplinarnej wydalenia ze służby. Z uwagi na fakt, że zgromadzony materiał nie dawał uzasadnionych podstaw do wymierzenia wnioskowanej kary, stanowiąc jednocześnie o zawinieniu obwinionego, w szczególności w zakresie braku właściwej kontroli nad sposobem pełnienia służby przez podległych funkcjonariuszy, co przyczyniło się do rozluźnienia dyscypliny służbowej, wymierzenie kary pozostawiono dyrektorowi Zakładu Karnego w Kłodzku. Ostatecznie dyrektor Zakładu Karnego w Kłodzku wymierzył obwinionemu karę dyscyplinarną wyznaczenia na niższe stanowisko służbowe, która została utrzymana w mocy przez Dyrektora Okręgowego Służby Więziennej we Wrocławiu.

3. Dyrektor Zakładu Karnego w Kłodzku zawiesił w czynnościach służbowych wskazanych wyżej pięciu funkcjonariuszy.

4. Oprócz wzmożonego nadzoru nad sposobem pełnienia służby przez podległych funkcjonariuszy, w kwietniu 2018 r. funkcjonariusze Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej we Wrocławiu przeprowadzili w Zakładzie Karnym w Kłodzku szkolenie z zakresu zasad etyki zawodowej funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej, przeciwdziałania zjawiskom mobbingu, dyskryminacji i molestowania oraz pogłębiania wiedzy dotyczącej zapobiegania przemocy fizycznej i psychicznej. Szkolenie zakończyło się przeprowadzeniem wśród uczestników szkolenia anonimowej ankiety w powyższym zakresie.

2) W przeciągu ostatnich 10 lat w jednostkach organizacyjnych Służby Więziennej stwierdzono 13 przypadków stosowania przemocy fizycznej i psychicznej oraz prześladowania funkcjonariuszy lub pracowników. W 8 przypadkach wobec funkcjonariuszy winnych przewinień wyciągnięto konsekwencje dyscyplinarne, to jest prowadzone postępowania zakończyły się wymierzeniem kar dyscyplinarnych, natomiast w 1 przypadku przeprowadzono rozmowę dyscyplinującą. W 4 przypadkach nastąpiło umorzenie wszczętych postępowań dyscyplinarnych w związku ze zwolnieniem funkcjonariuszy ze Służby Więziennej, w tym w związku z upływem 12-miesięcznego okresu zawieszenia w czynnościach służbowych.

W związku z powyższymi zdarzeniami prowadzone były postępowania karne: w 2 przypadkach warunkowo umorzono postępowania karne, w 3 przypadkach postępowania karne zakończyły się po zwolnieniu funkcjonariuszy ze Służby Więziennej - z tego tytułu jednostki organizacyjne nie posiadają informacji o sposobie zakończenia postępowań, w 1 przypadku postępowanie karne nie zostało zakończone, a w 1 przypadku nastąpiło ukaranie z art. 107 kw. W 6 przypadkach nie toczyły się postępowania karne.

Powyższe zdarzenia były związane z podejmowaniem działań mających wpływ na degradację pozycji zawodowej, rozpowszechnianiem nieprawdziwych informacji dotyczących funkcjonariuszy, używaniem słów wulgarnych, znęcaniem się psychicznym oraz noszących znamiona molestowania. Żaden z powyższych przypadków nie miał charakteru tzw. „fali”.

Mając na uwadze liczbę jednostek organizacyjnych Służby Więziennej tj. obecnie 103 jednostki, a także liczbę pełniących w nich służbę funkcjonariuszy i zatrudnionych pracowników tj. ponad 28 tysięcy osób, należy stwierdzić, że zdarzenia stosowania przemocy fizycznej i psychicznej miały charakter incydentalny. Natomiast w jednostkach organizacyjnych Służby Więziennej nie występowały zachowania analogiczne do tych, które miały miejsce w Zakładzie Karnym w Kłodzku. Postępowanie ówczesnego Dyrektora Okręgowego Służby Więziennej we Wrocławiu oraz dyrektora Zakładu Karnego w Kłodzku, zmierzające do pełnego wyjaśnienia sprawy, a także wyciągnięcia konsekwencji dyscyplinarnych i karnych, Dyrektor Generalny Służby Więziennej ocenia pozytywnie.

3) Wobec wszystkich funkcjonariuszy Służby Więziennej przeprowadzane są szkolenia z zakresu przeciwdziałania mobbingowi. Odbywa się to w szczególności podczas szkoleń zawodowych. Wszyscy funkcjonariusze odbywający szkolenie zawodowe w poszczególnych korpusach zapoznawani są z tematyką z zakresu przeciwdziałania zjawiskom takim jak: mobbing, molestowanie, napastowanie seksualne i innym przejawom dyskryminacji. W programach szkoleń zawodowych w obszarze zajęć z „Etyki zawodowej w Służbie Więziennej” zawarte są zagadnienia: znaczenie etyki zawodowej, wzajemne relacje funkcjonariuszy oraz relacje przełożonego z podwładnym, a także mechanizmy zapobiegania zjawiskom dyskryminacji, molestowania i mobbingu. Ponadto w programie szkoleń specjalistycznych dla kadry kierowniczej z zakresu kierowania zespołem ludzkim oraz zarządzania jednostkami organizacyjnymi, zawarta jest tematyka dotycząca przeciwdziałania mobbingowi, dyskryminacji, molestowania i dbania o równe traktowanie pracowników. Wszystkie powyższe zagadnienia zostały wprowadzone do systemu szkolenia funkcjonariuszy Służby Więziennej na mocy zarządzeń Dyrektora Generalnego Służby Więziennej. Dodatkowo szkolenia z zakresu pogłębiania wiedzy dotyczącej zapobiegania przemocy fizycznej i psychicznej oraz przeciwdziałania zjawiskom mobbingu, dyskryminacji i molestowania są stale przeprowadzane w jednostkach organizacyjnych Służby Więziennej w ramach szkoleń ogólnozakładowych i działowych.

Kwestia zasad służbowego zachowania się, właściwych relacji pomiędzy funkcjonariuszami, w tym przełożony - podwładny, jest ujęta w anonimowych ankietach, które funkcjonariusze składają w każdym roku w ramach wprowadzonego w Służbie Więziennej systemu kontroli zarządczej. Jednocześnie, w przypadku zgłoszeń, w tym anonimowych, kierowanych do Dyrektora Generalnego Służby Więziennej, dotyczących niewłaściwej atmosfery w określonej jednostce organizacyjnej, anonimowe badania ankietowe są przeprowadzane w tej jednostce przez funkcjonariuszy Biura Postępowań Kontrolnych Centralnego Zarządu Służby Więziennej.

Z up. DYREKTORA GENERALNEGO
Służby Więziennej

plk Grzegorz Bajda
Dyrektor Biura Kadr i Szkolenia

Wykonano w 2 egz.:

1. Adresat;
2. a/a